

Hva skjer med pengene i Trondheim?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Trondheims økonomi fant. Og Trondheim har en interessant tvist: en by som ser solid ut på papiret, men som i praksis lever på en arv — et stort fond fra den gang kommunen solgte el-verket sitt.

+6,0 %

så mye gikk kommunen i pluss i fjor — sterkt. Men kommunen sier selv: uten avkastningen fra arvefondet ville overskuddet vært null

~4 %

den frie delen av sparekontoen — det kommunen faktisk kan bruke når noe svikter i driften — er liten, og under kommunens egen minsteregel

~924 mill.

så mye krever Trondheim inn i eiendomsskatt hvert år. Det er en av bærebjelkene i økonomien — og satsene foreslås økt i 2026

Tenk på kommunen som en husholdning: Trondheim «tjener» godt — skatt, eiendomsskatt og overføringer fra staten. Det meste går til faste «regninger»: skole, barnehage, eldreomsorg, helse. Familien har også en stor sparekonto. Men det meste av sparepengene er egentlig **en arv** — et fond fra den gang familien solgte aksjene sine i kraftselskapet. Pengene ligger plassert i markedet og svinger med børsen. Faktisk er det avkastningen fra denne arven som gjør at familien går i pluss i det hele tatt — uten den ville regnskapet endt på null. Den *frie* delen av sparekontoen, den de kan bruke på hverdagen, er liten. Det er omtrent det som skjer i Trondheim nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Trondheim driver de store tjenestene billig — to unntak: sosialhjelp og barnevern

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Trondheims faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Eldreomsorg og hjemmetjenester	759 mill. mindre	Drives svært billig for en storby — langt under forventet
Grunnskole	222 mill. mindre	Drives nøkternt — karakterene ligger rundt snittet
Administrasjon («byråkratiet»)	40 mill. mindre	Under forventet — nær snittet
Barnehage	34 mill. mindre	Under forventet
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	9 mill. mindre	Så vidt under forventet
Barnevern	26 mill. mer	Over forventet — drevet av plasseringer og kjøp av private tjenester
Sosialhjelp m.m.	48 mill. mer	Trondheims største «dyre unntak». Les neste side

Det overraskende: Trondheim er Norges tredje største by, men driver de store tjenestene *billigere* enn det befolkningen tilsier. Eldreomsorgen alene koster nesten 760 millioner mindre enn forventet. En storby har stordriftsfordeler, og Trondheim bruker dem. Spørsmålet er ikke om kommunen sløser — det gjør den ikke på de store tjenestene. Spørsmålet er hvorfor akkurat sosialhjelp og barnevern skiller seg ut i motsatt retning, og hvor solid økonomien egentlig er når man ser bak arvefondet.

Regnestykket viser altså at Trondheim er en **effektiv storby med to dyre unntak**. De fleste tror en stor by bruker mer på alt. Trondheim gjør det motsatte — bortsett fra på sosialhjelp og barnevern. Hvorfor en by som ellers driver så stramt bruker mer enn forventet nettopp her, handler ikke om raushet. Det forklarer vi på neste side.

Hjertet i Trondheim-økonomien: arvefondet fra el-verket

Hvis du bare ser på nøkkeltallene, ser Trondheim ut som en mønsterkommune: stort overskudd, stor sparekonto. Men hele bildet endrer seg når du forstår **hvor pengene kommer fra**.

Kommunen sier det selv, helt rett ut, i sin egen årsberetning:

«Grunnen til at Trondheim kommune har et positivt driftsresultat er avkastningen fra kraftfondet.

Uten denne avkastningen ville netto driftsresultat vært null i Trondheim.»

— Trondheim kommunes årsberetning

Hva er kraftfondet?

På 1990- og 2000-tallet solgte Trondheim aksjene sine i Trondheim Energiverk. Pengene ble lagt i et eget fond — **Trondheim kommunes kraftfond** — som i dag er på flere milliarder kroner.

Fondet er plassert i markedet, så avkastningen svinger med børsen. Et godt børsår løfter kommuneregnskapet; et dårlig år trekker det ned. I fjor var avkastningen rundt 220 millioner høyere enn ventet, og staten la i tillegg inn 173 millioner i ekstra tilskudd rett før jul. Det var dette — ikke selve driften — som snudde regnskapet fra et reelt underskuddsår i 2023 til solid pluss.

Hvorfor sparekontoen ser større ut enn den er

Når man hører at Trondheim har en sparekonto på nesten 22 prosent av årsinntekten, høres det veldig solid ut. Men det meste av dette er kraftfondets **bufferdel** — nesten 2 milliarder kroner som hører til arven. Den *frie* delen — pengene kommunen faktisk kan bruke når noe uforutsett skjer i driften — er bare rundt 4 prosent. Verre: i årene framover budsjetterer kommunen denne frie bufferen til bare 2,6 prosent — **under kommunens egen minsteregel på 3 prosent**. Trondheim er altså rik på et bundet arvefond, men stram på den frie hverdagsøkonomien.

Kort sagt: Trondheim er ikke «styrtrik og problemfri». Byen er en effektiv storby som lever på en arv. Så lenge børsen er god, ser regnskapet flott ut. Men kommunens egen ledelse advarer mot å lene seg for tungt på denne avkastningen — nettopp fordi den svinger — og foreslår derfor å slutte nesten helt å bruke sparepengene til vanlig drift. Fondet skal være buffer, ikke betale for hverdagen.

Hvorfor koster sosialhjelp og barnevern mer — og hva med gjelda?

Sosialhjelp: ikke raushet, men flyktninger og dyrtid

Trondheim bruker faktisk *mindre* på sosialhjelp per innbygger enn Oslo, Bergen og Stavanger. Men utgiftene **steg 12 prosent** på ett år. Hovedgrunnen kommunen selv oppgir er at byen har tatt imot rekordmange flyktninger tre år på rad — særlig fra Ukraina, **846 personer bare i 2024** — i tillegg til at høye priser og renter driver flere innbyggere til NAV. Det er altså ikke lokal raushet, men forhold kommunen i liten grad styrer selv.

Barnevern: flere plasseringer og kjøp av private tjenester

Barne- og familietjenesten brukte rundt 40 millioner mer enn budsjettet. Det skyldes flere plasseringer av barn, kjøp av private helse- og avlastningstjenester, og personlig assistanse. Trondheim bruker faktisk lite per barn som er plassert, men satser tungt på hjelp i hjemmet — som også koster.

Gjeld og eiendomsskatt

Trondheim har høy gjeld — lånene tilsvarer rundt 90 prosent av en hel årsinntekt. For å bære dette har byen **eiendomsskatt**, og den er en bærebjelke: rundt 924 millioner kroner i året. I 2026 foreslår byrådet å **øke satsene** — fra 2,65 til 2,72 promille på bolig, og fra 3,37 til 3,46 promille på næring. I motsetning til mange rike kommuner som velger bort eiendomsskatt, har Trondheim tatt den i bruk for lengst — og strammer den til.

Et varsko om kvalitet: To forhold bekymrer. For det første har det nye journalsystemet **Helseplattformen** ifølge kommunens egen revisjon «truet pasientsikkerheten» — det koster rundt 80 millioner i året, fastlegene bruker det ikke, og det har vært en økning i feil med medisiner. For det andre har staten ført tilsyn og funnet **lovbrudd** to ganger på rad (Lerkendal 2025, Dalgård 2023): kommunen sikret ikke gode nok tjenester til utviklingshemmede og barn med store behov. Dette er ikke pengeproblemer i seg selv, men det binder ressurser og må rettes opp — i en kommune med tynn fri buffer.

Det ærlige bildet er altså verken «Trondheim er styrtrik og har ingen problemer» eller «Trondheim er blakk». Det er en effektiv storby med en stor, men bundet og børsavhengig arv, høy gjeld, en eiendomsskatt som strammes til, og noen reelle kvalitetsutfordringer som koster penger å løse.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Trondheim et solid overskudd (**pluss** 6,0 %). Men kommunen sier selv at uten avkastningen fra kraftfondet ville dette vært null — overskuddet kommer i praksis fra arven, ikke fra driften.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Trondheim: 21,9 % — høyt. Men det meste er bundet i kraftfondets buffer, så den *frie* delen er bare rundt 4 %, og budsjetteres enda lavere framover.

Kraftfondet (TKK)

Et eget fond Trondheim opprettet da kommunen solgte aksjene sine i Trondheim Energiverk. I dag på flere milliarder kroner. Pengene er plassert i markedet, så avkastningen — og dermed kommunens regnskap — svinger med børsen. Det er denne arven som bærer kommunens overskudd.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Trondheim rettferdig med helt ulike kommuner — og det viser at Trondheim driver det meste under forventet behov, men sosialhjelp og barnevern over.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Trondheims gjeld tilsvarer rundt 90 % av en hel årsinntekt. Eiendomsskatten er en viktig grunn til at byen klarer å bære den.

Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Trondheim har den, og den er en bærebjelke — rundt 924 millioner i året. Satsene foreslås økt i 2026.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Trondheims egne årsrapporter og budsjetter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når sosialhjelp koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men at det finnes reelle behov bak tallene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva — særlig når overskuddet hviler på en børsavhengig arv.